

BEVEZETŐ

A Thalassa 1997/2–3. számát tartja kezében az olvasó. Ez a számunk összevont szám, mivel az 1997-es évre jutó támogatás, amelyben lapunk szponzoraitól részesült, nem tette lehetővé, hogy az 1996/1. szám után — eredeti terveink szerint — további két, külön számmal jelentkezzünk.

Reméljük, hogy ez az összevont szám tartalmi gazdagságával talán kárpótolni tudja a két külön számot. Ezen számunk két nagyobb tematikus blokkot tartalmaz. Az első blokk Franciaországban élő magyar pszichoanalitikusok életművével foglalkozik. Franciaország egyik legtekintélyesebb pszichoanalitikusa, Grünberger Béla, aki koránál fogva minden bizonnyal a világon élő analitikusok doyenjének számít, tanulmányal és a vele nemrégiben készült interjúval mutatkozik be. Fónagy Iván akadémikus, a Párizsban élő, de Magyarországon is jól ismert nyelvész és pszichoanalitikus ugyancsak egy dolgozatával és interjúval szerepel lapunk tematikus összeállításában. Cikkét közlünk Judith Dupont-tól, a magyar származású francia analitikustól, akinek kulcsszerepe volt Freud és Ferenczi levelezésének kiadásában. Következő számunkban a vele készült interjút is közölni fogjuk. Ugyancsak a következő számunkban mutatjuk be két másik, Franciaországban és nemzetközileg is jól ismert pszichoanalitikus, Ábrahám Miklós és Török Mária tevékenységét. Terveink szerint további számainkban is folytatni fogjuk a nemzetközi pszichoanalitikus mozgalomban oly nagy szerepet játszó magyar emigránsok működésének bemutatását: a franciaországi emigráció mellett az Angliába, az Egyesült Államokba és más országokba került magyar származású analitikusok életművével foglalkozunk majd.

A másik tematikus blokk a pszichoanalízis kelet-európai történetével foglalkozik. Ennek apropója az orosz pszichológus és kultúrtörténész, Alekszandr Etkind A lehetetlen Erőszka című könyvének megjelenése volt; ebből a könyvből közlünk egy fejezetet, amely Freud híres páciensének, az orosz származású „Farkasembernek” a valódi élettörténetével foglalkozik. Az oroszországi pszichoanalízis mindmáig kevésbé ismert történetéhez fontos adalék két másik cikk, amely Etkind tanulmányához csatlakozik. Az egyik szöveg a freudomarxizmus atyjáé, Wilhelm Reiché, aki 1929-ben beszámolólt írt szonjetunióbeli tapasztalatairól, a másik pedig a világhírű — és Magyarországon is jól ismert — orosz pszichológustól, Alekszandr Lurijától származik, akinek ifjúkorában kulcsszerepe volt az oroszországi pszichoanalitikus mozgalom megindításában.

Ugyanebben a blokkban olvasható két másik — az egykori Jugoszlávia területéről származó — dolgozat is. Petar Klajn, a sajnálatos módon fiatalon elhunyt vajdasági pszichológus Sugár Miklósnak, a két világháború között Szabadkán és Belgrádban működött, s a holocaust áldozatává lett pszichoanalitikusnak az életművével foglalkozik. A magyarul és németül publikáló, de a jugoszláv pszichoanalitikus mozgalomban vezető szerepet játszó Sugár Miklós érdekes és eredeti alakja volt egyfajta multikulturalizmusnak, amelyet a második világháború drasztikusan szétzúzott. Renata Salecl, a szlovéniai Ljubljánában élő filozófus a modern pszichoanalízis szemszögéből vizsgálja azokat az okokat, amiért Jugoszlávia felbomlása véres polgárháborúhoz vezetett, újra szétrombolva a multikulturalizmus esélyeit.

E két tematikus blokkot jelen számunkban műhelytanulmányok sora egészíti ki.

1997. november 3.

Erős Ferenc